

ДИНАМІКА ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СВІТУ МОЛОДІЖНОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Актуальність теми дослідження. Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття зріс інтерес людства до проблеми взаємостосунків суспільства й субкультур, де особливе місце займають різні субкультури, що привертають увагу молоді. Тому актуальність заявленої нами проблематики полягає в комплексному дослідженні феномену субкультури і її складової – молодіжної субкультури, щоб краще розуміти ці явища і змінити упередження соціуму до них. **Мета дослідження** полягає у дослідженні молодіжної субкультури як індикатора соціально-культурного порядку, який виявляє, демонструє, утверджує як позитивні досягнення попередніх поколінь, так і негативні тенденції сучасного розвитку суспільства. **Об'єкт дослідження** - культура в значенні ціннісного універсуму, в якому знаходиться здійснення способів людського існування у світі.

Завдання дослідження: проаналізувати поняття субкультури та вивчити особливості молодіжної субкультури; визначити молодіжні субкультури як системи значень, засобів вираження, стилів життя, створених молодіжними групами, що суперечили наявним системам цінностей; проаналізувати як завдяки передавальному досвіду старшого покоління молодшому її соціалізація забезпечується збереженням суспільного устрою. **Предмет дослідження** – молодіжна культура. Молодіжна культура України як сфера формування цінностей, що характеризують специфічний тип особистісної та колективної поведінки в суспільстві. Звертаючись до тлумачного словника української мови, приставка «суб» розуміється як вторинність, другорядність у порівнянні з тим, що створюється основною культурою. З'ясовуючи сутність концепту «молодіжна субкультура», візьмомо до уваги визначення, запропоноване американським дослідником Н. Смельзером, який вбачає у понятті «субкультура» ознаку будь-якої системи моральних цінностей, яка виділяє групу з великого соціального співтовариства. Зараз молодь (вік від 15 до 25 років) має широкий спектр поглядів, інтересів, цілей. І, як наслідок цього, в сучасному суспільстві можна спостерігати існування величезної кількості будь-якого роду течій, напрямків, поглядів щодо релігійних, музичних так і соціальних підвалин [1, с. 45]. За даними опитування громадськими організаціями «Альянс нового покоління», «Громадський комітет національної безпеки України» та «Фонд ефективної взаємодії»: майже 60% української молоді віддає перевагу свободі особистості перед принципом соціальної рівності (що істотно її різнить із цінностями людей літнього й середнього віку) [3]. Серед соціальних причин виникнення молодіжної субкультури найбільш важливими є такі: ріст доходів середнього класу молодіжного суспільства; поява нових засобів запису і поширення музикальної продукції (радіоприймачів, магнітофонів); ріст науково-технічного прогресу [2]. Молодіжна субкультура є досить новим поняттям. Вона вперше з'явилася в Америці та Західній Європі приблизно в 50-ті роки. У кінці 50-х років в США з'явилися бітники – попередники хіпі та панків. У 60-ті Америку заповнила хвиля хіпі – сотні тисяч учасників і мільйони тих, хто їм співчував. Молодіжна субкультура різко відмінна від субкультури дітей, дорослих чи старих людей. Зазначу, що в середині молодіжна субкультура також є неоднорідною. Першим і самим відмінним виступає класова належність. Переважна більшість молоді 18 – 22 років середньо забезпечених вчиться у вузах і як правило живе в гуртожитках (робітнича молодь вже в цей час працює, або служить в армії). У середньо-забезпечених молодих людей сильно виражена мотивація до досягнення кар'єри, вони романтичні та ідеалізують життя [5, с. 34]. Українська молодіжна субкультура має свою особливість те, що вона орієнтована або на проведення відпочинку, або на передачу і поширення інформації. Враховуючи зміни, які відбулися за останні 50 років із часів виникнення, а також специфіку України, С. Сергеев запропонував наступну класифікацію молодіжної субкультури: романтико-ескапістські субкультури (хіпі, індіаністи, толкіністи, байкери); гедоністично-відпочинкові (мажори, рейвери, репери); радикально-конструктивні (панки, екстремістські політизовані субкультури лівого і правого напрямку); кримінальні (гопники, любери) [6]. Коротко охарактеризуємо зазначені субкультури. Субкультура хіпі є однією із найстаріших молодіжних субкультур на території Росії та України. Цей рух розвивався хвилями. Перша хвиля відноситься до кінця 60-х початку 70-х, друга у 80-х, всередині 90-х – третя хвиля. Зовнішній вигляд хіпі третьої хвилі досить традиційний: довгі розпущені коси, джинсовий одяг, на шії «ксви́ник». На руках – «фенічки». Представникам цієї субкультури властивий потяг до самопізнання. Вони сповідують змішану філософію, в якій переплелись буддизм, вірування індійців. Індіаністи вивчають культуру індіанців та прагнуть її в точності відтворити. Ці молоді люди є чимось середнім між клубом любителів американських індіанців та релігійно-містичним рухом. Відмітити слід ряд позитивних рис: колективізм та екологія. У молодіжній культурі 80-х – 90-х роках появився толкіністський рух. Він пов'язаний із іменем відомого англійського письменника Дж. Толкіна. Його книжки «Володар кілець», «Сільмаріліон». В 1993-94 р. ця субкультура пережила кризи росту, його подолали шляхом розширення діапазону рольових ігор, не тільки цього одного автора, але і інших письменників-фантастів, комп'ютерним іграм, сторінками спілкування через E-mail. З певними нюансами можна віднести до романтичної субкультури також і байкерів та хакерів. Традиційно їх відносять до субкультур відповідно спортивного та інтелектуального спрямування. Байкери, мотоциклісти, яких в нас називають рокерами. Вітчизняна субкультура байкерів є досить поширеною. Хакери (комп'ютерні фанати) – молодіжна субкультура, яка знаходиться в процесі формування. Чисельна кількість хакерів поки що є незначною. Вони спілкують через комп'ютерну сітку. Їх пік ще не настав. Із субкультур гедоністично-відпочинкових охарактеризуємо рейверів. Вони виникли у 80-х в США а у нас отримали поширення лише в 90-х. В музичному змісті стиль рейв – наслідок злиття стилю техно- і ейсид-хаус. Для цієї субкультури є характерними нічні дискотеки з гучним звуком, промені лазерів. Для одягу характерні яскраві фарби з використанням штучних матеріалів. Поширення цієї культури йшло паралельно із поширенням наркотиків, зокрема «екстазі». Прийняття наркотичних речовин з метою «розширення свідомості» стало невід'ємною частиною рейверської культури. Ролерами називають любителів роликів ковзанів. Вони люблять спортивний одяг яскравих кольорів. В основному до них належать старшокласники, але є і студенти. Панки відносяться до радикально-деструктивних, проте вони ніколи не були сильно впливовими. Їхній пік припадав на 90-ті роки. Зараз появилася багато розгалужень: хеві-метал, треш-метал. Кримінальна молодіжна субкультура (гопники, мотальники, любери), розквіт якої припадав на 80-ті роки. Будь-яка молода людина, що не належала до цих угруповань могла бути побитою, пограбованою, чи навіть піддатися сексуальному гвалтуванню [4, с. 96]. **Висновок.** Отже, соціалізація молоді, її становлення, формування способу життя проходять під впливом різних факторів і це забезпечує важливий, з точки зору суспільства, результат. Логіка формування здорового суспільства така, що його стан залежить від розвитку кожної особистості.

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. -К.; Ірпін: ВТФ «Перун», 2005-1728 129 с.
2. URI:<https://com.ua>.
3. URI:<https://ru.osvita.ua>
4. Олісевич О. Покоління і молодіжні субкультури / О.Олісевич. – К.: Незалежний культурологічний часопис, 2002. С.129-134.
5. Соціальна енциклопедія / редкол.: О.О.Яремко та ін. – Київ: «Академвидав», 2008. 807 с.
6. URI:<https://socio-lab>.